

Möte med styrelsen för Saxån-Braåns vattenråd

Plats Kävlinge kommunhus.

Tid: Onsdagen den 24 juni kl 10.00.

Närvarande

Beslutande:

Peder Weibull, miljönämnden Landskrona
Charlotte Wachtmeister, tillväxt och samhällsbyggnadsutskottet, Svalöv
Bo Lindblom, miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, Eslöv
Bengt Hellerström, LRF
Lars-Erik Widarsson, NSVA
Sven Laurin, Naturskyddsföreningen Eslövsbygden
Alexander Hess, Fiskeklubben, Landskrona
Lennart Hansson, miljö- och byggnadsnämnden, Kävlinge
Ulf Trolle, Jordägarna

Övriga:

Olle Nordell, miljöförvaltningen, Landskrona
Charlotte Lundberg, kommunförvaltningen Bo & Bygg, Svalöv
Patrik Lund, strategiska avdelningen, Kävlinge
Anna-Carin Linusson, miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, Eslöv
Pardis Pirzadeh, Länsstyrelsen
Markus Tykesson, prao, Kävlinge kommun
Stig Balling, miljö- och byggnadsnämnden, Kävlinge
Bengt Andersson miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, Eslöv (del av mötet)

Ordförande _____

Justeringsman _____

Sekreterare _____

§ 1 Upprop och fastställande av dagordning.

Vid uppropet konstaterades att samtliga styrelsemedlemmar var närvarande. § 12 och § 13 ströks.

§ 2 Val av ordförande att leda förhandlingarna och sekreterare vid mötet.

Till mötesordförande valdes Peder Weibull och till mötessekreterare Olle Nordell.

§ 3 Val av justeringsman att jämte ordföranden justera protokollet.

Ulf Trolle valdes att jämte ordföranden justera protokollet.

§ 4 Information

Fisket i Saxåns nedre delar

I Saxån nedre delar finns ett så kallat fiskevårdsområde (FVO). Fiskkort säljs för ett område som omfattar sträckan från mynningen i havet och upp till sammanflödet med Braån samt en sträcka mellan Rönneberga Härads hembygdsgård och Asmundtorps gamla reningsverk. Ett fiskevårdsområde kan bildas av fiskevatten som tillhör två eller flera fastigheter. Det förvaltas av en fiskevårdsområdesförening där fiskerättsinnehavarna är medlemmar.

Alexander Hess informerade om problemen som sportfiskeklubben har att upprätthålla nödvändig skötsel av fiskeplatserna (klippning, röjning, skräpplockning mm) mot gratis fiske för de som bidrar till skötseln. Svårigheterna beror på omfattande stölder av slätteraggregat, röjsågar mm samt att föreningens medlemmar har haft svårt att hinna med sina åtaganden. FVO vill höja priserna på dagskort och ta bort säsongskortet. Arbetsinsatserna från klubbens medlemmar planeras att ökas till 2700 timmar per år för att få gratis fiske i Saxån. Sportfiskeklubben menar att kravet på arbetsinsats är för stort och om säsongskorten försvinner kommer fiskemöjligheterna i praktiken minska påtagligt.

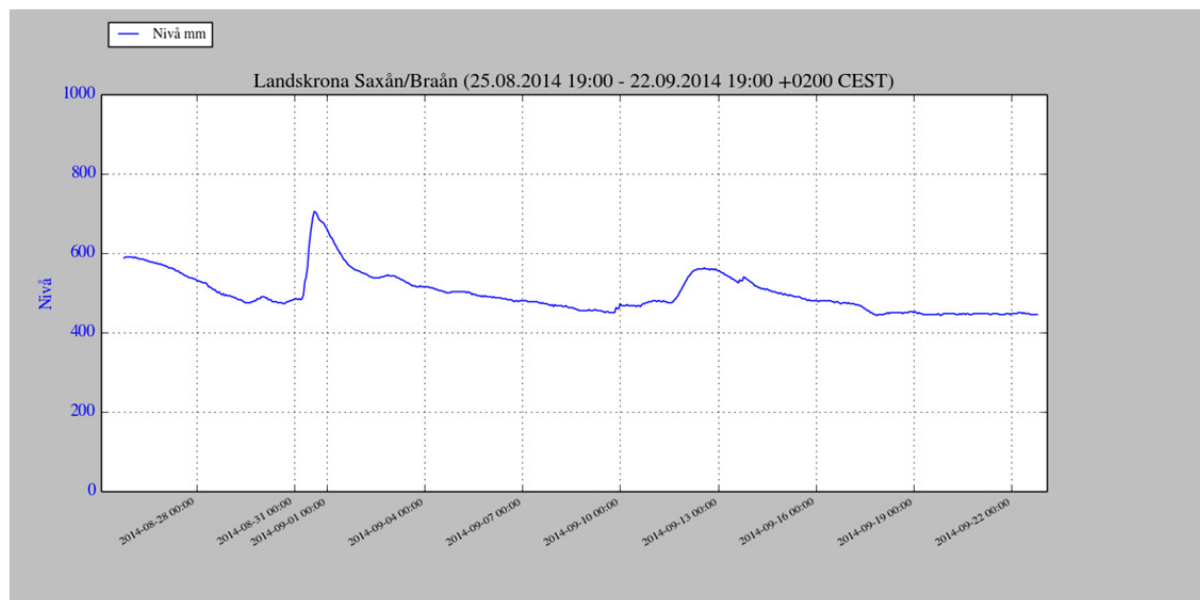
Mötet diskuterade problemet och konstaterade att fritidsfiske är en viktig fritidssyssla ur många aspekter. Fiskekort till rimliga priser är en förutsättning för att denna fritidsaktivitet ska kunna fortsätta. Landskrona stad är största markägare i området men det är oklart vilka fiskerätter kommunen har. Vidare konstaterades att det råder osäkerhet om vad som gäller för övriga områden. Är det markägaren som äger fisket?

Beslut: Länsstyrelsen kallas till ett möte där frågorna kring vad som gäller kan redas ut.

Mätstation

Det har etablerats en mätstation för onlinemätningar av temperatur, konduktivitet, grumlighet, pH och vattennivå. En avbördningskurva ska upprättas så att vattennivån ska kunna översättas till vattenföring. Mätstationen drivs av solceller

och den är inställd på att mäta en gång i timmen. Mätstationen är placerad i Saxån nära Saxtorps kyrka) Data skickas till en hemsida där allmänheten kan avläsa aktuella mätvärden (användarid; Landskrona, lösenord; emil1963). Det går att få ut data som excelfiler eller diagram. I ett beslut om riktlinjer för bevattningsuttag (Länsstyrelsen 11 november 2008 får inte bevattningsuttag ske utan tillstånd i Saxån när medelvattenföringen understiger 30 % av årsmedelvattenföringen.

Exempel på diagram som visar vattenståndet i Saxån den senaste månaden.

Bevattningsdamm i Braån

Lantbruket har ofta behov av att vattna vissa grödor under perioder med värme och torka. Detta kan sammanfalla med låg vattenföring i vattendragen och då kan konflikter mellan bevattningsbehovet och skydd av vattendragens biologiska mångfald uppstå. Vid kraftiga och många uttag kan mindre vattendrag nästan gå torra. Ett sätt att säkra tillgången på vatten för jordbruket är att anlägga bevattningsdammars som fylls på under perioder med god vattentillgång.

Strax nedströms Asmundtorp planeras en ca 3 ha stor bevattningsdamm (volym 60 000 m³) att anläggas som kan fyllas på med vatten från Braån. Dammen planeras att vallas in på åkermark som i stort sett årligen översvämmas under höglödesperioder.

LONA-projektet spridning av ättehögarflora

Många bronsåldersgravar sköts genom årlig slåtter och borttransport av slaget hö. Några högar har en mycket fin flora och är viktiga refuger många sällsynta arter. I stället för att köra höet till deponi kan det användas för att sprida högarflora till andra platser med lämpliga förutsättningar som vägslänter, vindkraftsfundament och torrbackar med lämplig skötsel. Grunden för en lyckad etablering av ättehögarfloran är att underlaget är magert.

Laddran

Skapandet av natur- och rekreationsområdet Laddran i centrala Marieholm är i stort avslutat. I området som gränsar till Saxån har det anlagts en damm och en tillgänglighetsanpassad stig med bord, bänkar och grillplats. En läplantering har också gjorts i västra delen av området. Vissa kompletterande planteringar ska göras i höst. Området sköts med slåtter

Uppföljning av restaurerad meanderslinga i Trollenäs

Nedströms Trollenäs restaurerades en gammal förbigrävd meanderslinga 2010. Delar av den gamla fåran har delvis fyllt igen. Efter restaureringen har återkolonisationen av växter och djur följts vid några tillfällen. Nästa år görs den sista uppföljande undersökningen. Sammanfattningsvis kan konstateras att återkolonisationen har gått snabbt och väl. Projektet har blivit lyckat och 700 m ny fåra har skapats.

Säbybäckprojektet

I samband med ett exploateringsprojekt ska ett rekreations- och naturområde skapas längs Säbybäcken. På en sträcka av 700 m ska en kulvert öppnas upp och vattendraget ska utformas som ett så kallat tvåstegsdike som ges ett svagt slingrade förlopp. Bidrag har erhållits från Landsbygdsprogrammet och LOVA på sammanlagt 1,2 miljoner kronor. För närvarande finns visst grus i maskineriet då en ansökan om omprövning av dikningsföretaget blivit liggande på central myndighet. För att de statliga bidragen ska kunna betalas ut ska projektet vara färdigställt under första halvan av 2015.

§ 5 Rapport från vattenorganisationerna riksmöte i Lund

Riksmöten för landets vattenorganisationer anordnas vartannat år. På programmet står föreläsningar och exkursioner. Årets möte har haft fokus på vattenrådets verksamhet. Material från mötet läggs ut på www.hojea.se, det finns även en gemensam hemsida där uppgifter om andra vattendragsorganisationer finns. Mötet inleddes med att vattenmyndigheterna berättade om vattenförvaltningsarbetet och att en remiss om detta kommer inför nästa 6-åriga förvaltningscykel. Remissen kommer i november och ska vara besvarad i april. Bland övriga föredrag kan redogörelser för Segeåns och Höjeåns vattenråds verksamheter, 20 år med Kävlingeåprojektet, älvräddarnas syn på vattenkraftens påverkan, och hur man bygger gäddfabriker nämnas. Det senare går ut på att man skapar ytor som kan svämmas över på våren och vara lämpliga uppväxtplatser för smågäddor. Gäddfabriker anläggs inte i vatten med laxfisk.

En statlig utredning om vattenverksamhet öppnar för att befintliga mindre vattenkraftverk ska söka tillstånd. Detta medför att nyttan med vattenkraften vs den biologiska mångfalden kan prövas. De mindre vattenkraftsverkens påverkan på fiskvandringar diskuterades och det konstaterades att vattenkraften å ena sidan är en förnybar resurs medan vissa verk kan orsaka stora skador på fisk genom att vara vandringshinder för uppvandrande fisk eller döda/skada fisk som hamnar i turbinerna på vandring nedströms.

På exkursionen till Kävlingeån studerades några storskaliga projekt. Viderupsvåtmarkerna är en serie dammar och kanaler som vatten från ett jordbruksdike passerar genom innan det rinner ut i Kävlingeån. Vid Björka uppströms Vombsjön restaureras ett stort område med översilningsångar. Näringsrikt åvatten ska åter ledas ut över gräsmarker för att göda dem (och därmed reducera näringen i åvattnet). Vid Hemmentorps mölla kunde det gigantiska återmeandringsprojektet (2 km) av en del av Klingavälsån anas. Vid exkursionen till Segeån kunde så kallade kalkfilterbrunnar och flisfilterbäddar (även kallat kvävemur) studeras. Kalkfilterdikena reducerar fosfor genom att leda det fosforrika dräneringsvattnet genom en bädd med kalk som fosfor kan fastna på. Flisbäddarna består av organiskt material som gynnar denitrifikationsprocesser och kan därmed omvandla nitratkväve i dräneringsvattnet till ofarligt luftkväve. Dessa båda metoder kräver förhållandevis små ytor och kan bli viktiga komplement till andra metoder att reducera näringstransporten från dräneringsvattnet till vattendragen.

§ 6. Information om remiss från Länsstyrelsen om naturvårdsstrategier i Skåne.

Länsstyrelsen har utarbetat ett förslag till naturvårdsstrategi för Skåne. Förslaget till strategi finns i rapporten:

”Vägen till ett biologiskt rikare Skåne – Naturvårdsstrategi för Skåne” med en underlagsrapport: *”Här finns höga naturvärden i Skåne – artpools- och traktanalys med hjälp av rödlistade arter”*. Remissen ska vara besvarad den 1 december och länsstyrelsen vill ha in synpunkter från olika aktörer som kommuner, myndigheter, experter, markägare, olika intresseorganisationer. I samband med remissen anordnar Länsstyrelsen dialogmöten. Pappersversioner av remissen kan beställas av Olle Nordell.

§ 7 Uppdatering av Åmansboken – Vård, skötsel och restaurering av åar i jordbruksbygd.

Saxån-Braåns vattenvårdskommitté gav ut Åmansboken 2004. Den trycktes i 1500 exemplar. Det är nu slut och en uppdatering/omarbetning med nytryck har diskuterats en tid. Målgruppen är främst markägare, lantbrukare, skolor, kommuner, planerare och naturvårdare. Åmansboken har även används för undervisning.

Bokens olika kapitel har olika behov av uppdatering och omarbetning ungefär enligt nedan:

Åns historia, Livet i ån - översyn

Vattnets väg – uppdatering komplettering hårdgjorda ytor, klimatförändringar,

Miljöproblem i vattendraget – uppdatering, uppdatering av statistik, brunifiering nämns.

Miljöhänsyn vid skötsel i vattendrag – uppdatera, se över vad som gäller idag.

Restaurering och biotopförbättring - uppdatera/omarbeta, gäddfabriker mm

Plantering av buskar och träd - översyn komplettera med invasiva arter.

Vattenvård i landskapet – uppdatering, fosfordiken, tvåstegsdiken,

Omgivande naturmarker – översyn, moderna goda exempel

Lagstiftning - omarbetning:

Nationella miljömål och vattendirektivet - uppdatering:

Tillkommer: Ordlista, länkar mm

Beslut: Åmanboken uppdateras enligt dessa riktlinjer.

§ 8 Remisser från Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten har utarbetat förslag till vägledningar och förändring av en förordning som styr vattenförvaltningsarbetet.

1. *Vägledning om förlängd tidsfrist och mindre stränga krav – undantag från att nå en god status/potential till 2015.*

Saxån-Braån har redan ett undantag för att uppnå god status till 2027.

2. *Föreskrift om klassificering och miljö-kvalitetsnormer för ytvatten.*

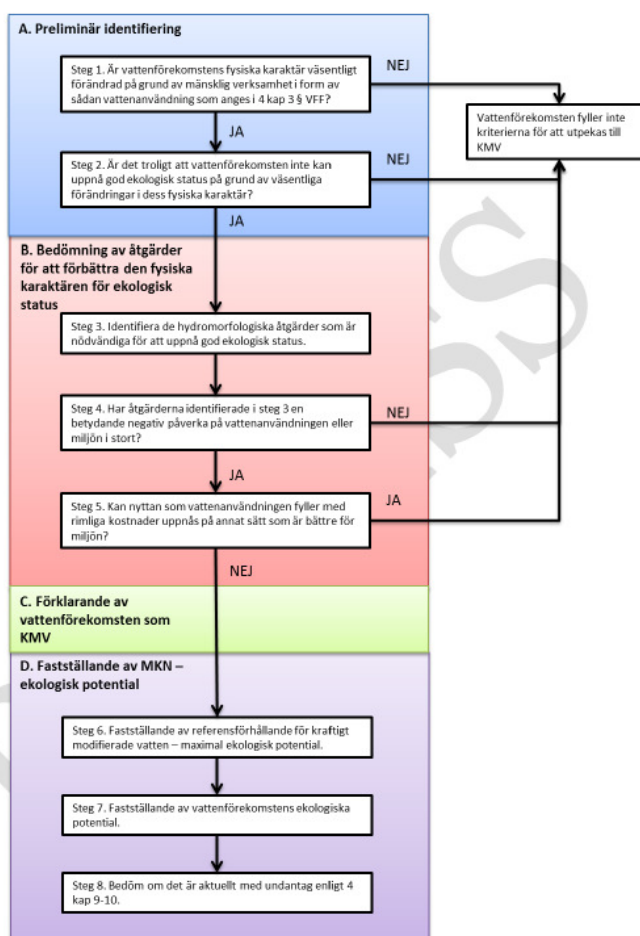
Havs- och vattenmyndigheten föreslår ändringar i föreskrift HVMFS 2013:19 om klassificering och miljö-kvalitetsnormer avseende ytvatten

3. *Vägledning om kraftigt modifierade vatten (KMV)*

I nuvarande förvaltningscykel (t o m 2015) har klassningen kraftigt modifierande vatten tillämpats på hamnar, kraftverksdammar och liknade. Inga av de skånska slättbygdsåarna har klassats som kraftigt modifierade. I ”den konceptuella modell” som beskriver den stegvisa processen som ska användas för att förklara ett vatten som kraftigt modifierat torde finnas möjlighet att klassa de skånska jordbruksåarna som kraftigt modifierade. Generellt så brukar man anse att för vattendrag i jordbruksbygd har 90 % av våtmarkerna försvunnit och 50 % av de mindre vattendragen har kulverterats. Bland exempel på vattenanvändning som kan leda till att en vattenförekomst kan förklarande som kraftigt modifierad kan följande nämnas: Sjöfart och hamnanläggningar, kraftproduktion, dricksvattenförsörjning, bevattning, lagring av vatten, skydd mot översvämningar, markavvattning och annan verksamhet av väsentlig betydelse.

Innebörden av och konsekvensen av denna vägledning diskuterades. Om man följer schemat nedan kan är det inte orimligt att anta att typiska jordbruksvatten som Saxån och Braån nu klassas som kraftigt modifierade vatten. Vad det kan betyda för pågående åtgärder och det kommande vattenvårdsarbete är svårt att överblicka.

Beslut: Remisserna hinner inte granskas och besvaras av vattenrådet. Olle Nordell fick i uppdrag att skicka en e-post till de som utarbetat remissen och fråga om vilka konsekvenser den kan få för vattendrag av Saxån-och Braåns karaktär.

Figur 1. Konceptuell modell som beskriver den rekommenderade stegvisa process som ska användas vid förklarande av kraftigt modifierade vatten och fastställande av miljö kvalitetsnorm.

§ 9 Diskussion om vattenrådets hemsida

Vattenrådet behöver en hemsida. Innehållet diskuterades översiktligt där följande struktur förslags.

1. **Nyheter.** Nytt under 2014. Arkiv – gamla nyheter.
2. **Om Saxån-Braån,** 1. Allmänt, 2. Beskrivning av de sju större delavrinningsområdena med flikar till de 54 mindre. 3. Övriga vattendrag. 4. Historia från ”Hedenhös” till idag. 5. Informationsmaterial, t ex vandringsleder.
3. **Vad är vattenrådet.** 1. Organisation, 2. Kontaktuppgifter. 3. Länkar till andra vattenråd mm.
4. **Vattenförvaltning.** 1. Vattendirektivet. 2. Statusklassning. 3 Vattenkartan. 4. Remisser.
5. **Tillståndet (i vattendragen).** 1. Allmän beskrivning och länkar till tillståndet, databaser mm. 2. Länk till online mätstation. 3. Rapporter.
6. **Utförda projekt.** 1. Aktuella projekt. 2. Projekt för att förbättra vattenkvaliteten. 3 Naturvårdsprojekt i anslutning till vattendragen.

7. Rapporter och protokoll. 1. Rapporter uppdelade på ämnesområden. 2. Protokoll och övriga handlingar.

8. Blogg.

Beslut: Förslaget till upplägg på hemsidan godkändes.

§ 10 Diskussion om utformningen av faktasammanställning över vattendragens delavrinningsområden att kunna användas ute i bygden

Det finns omfattande information i allehanda rapporter, sammanställningar och inventeringar. Materialet är spritt och svårtillgängligt för gemene man. Om materialet sammanställs på avrinningsnivå kan det bli till nytta och inspiration för lokala entusiaster, byalag och föreningar. Det kan även medföra att ny kunskap tillkommer genom kännedom om lokala förhållanden. Tanken är att befintlig information sammanställs på ett systematiskt sätt med fast rubriker.

Följande rubriker har preliminärt föreslagits:

Karta över delavrinningsområdet, flygfoto, bilder, gränser, areal, längd på vattendrag/kulvert, markanvändning, dagvattenutsläpp, andra utsläpp/påverkan, anlagda dammar, andra utförda åtgärder (LIP, NIP mm), möjliga åtgärder, utförda undersökningar (t ex elfiske), naturvärden, restriktioner (strandskydd, naturreservat mm), mätpunkter, förekomst av rödlistade arter, enskilda avlopp, stigar, rekreation.

Beslut: Förslaget till upplägg på faktasammanställningen struktur godkändes.

§ 11 Diskussion om vattenrådets verksamhet.

Vattenmyndigheterna ser vattenråden som ett öra mot verkligheten och aktiviteter på det lokala planet är viktigt för ett framgångsrikt vattenvårdsarbete. I allmänhet kan det nu för tiden vara svårt att driva ideell och lokal verksamhet (jmf fiskeklubbens svårigheter). Det gäller att hitta aktiviteter som entusiasmerar och samlar människor. En informationsträff om vad som gäller för fiskefrågorna (både när det gäller regler och praktisk fiskevård) kan vara en början att väcka ett mer allmänt intresse för Saxån och Braån. En annan intresseväckande aktivitet kan uppvisande av goda exempel vara.

§ 12 Övrigt

Nästa möte beslöts vara i Svalöv den tisdagen den 2 december. Svalövssjön kan då besökas. Möte om samrådsremissen från vattenmyndigheterna kommer i början på november och ska besvaras 30 april. I början på året kan det därmed vara lämpligt med ett informationsmöte med Länsstyrelsen för att få remissen presenterad och frågor besvarade.

En mötesplan för kommande möten efterlystes.

§ 13 Mötets avslutande

Mötet avslutades.